

***ἄνωθεν-καὶ κάτω** ἐπίρρ. *ἄνθεν-καικά* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄνθε-καικά* Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς *ἄνωθεν καὶ κάτω*.

1) Ἀνωτέρω που, ὀλίγον παραπάνω ἔνθ' ἄν.: Ἀπαδὰ *ἄνθε-καικά* (ἀπεδῶ ὀλίγον παραπάνω) Ὁφ. Τὸ βούδ' *ἄνθεν-καικά* ἔν' (τὸ βόδι ἐδῶ ὀλίγον παραπάνω εἶναι) Χαλδ. *Λέβα ἄνθεν-καικά* (πῆγαινε ὀλίγον παραπάνω) Τραπ.

2) Ἐν ἄνωτέρῳ πως βαθμῶ ἔνθ' ἄν.: Ἀτὸς ἄσ' ἐσὲν *ἄνθεν-καικά* (αὐτὸς εἶναι κάπως ἀνώτερός σου) Τραπ. Χαλδ.

***ἄνωθεν-κάτωθεν** ἐπίρρ. *ἄνθεν-κάθεν* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄνθεν-κάνθεν* Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τῶν ἐπίρρ. *ἄνωθεν* καὶ *κάτωθεν*. Ὁ τύπ. *κάν-θεν* ἔχει τὸ ν ἀναλογικῶς πρὸς τὸ *ἄνθεν*.

Πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρὸς τὰ κάτω, ἄνω κάτω ἔνθ' ἄν.: Νιό τρέεις *ἄνθεν-κάθεν*; (διατί τρέχεις κτλ.) Τραπ. || Φρ.

Ἐχτύπεσεν αὐτὸν *ἄνθεν-κάθεν* (ἡ ἀσθένεια τὸν ἐκτύπησε καὶ πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω, προσεβλήθη συγχρόνως ὑπὸ ἐμετοῦ καὶ διαρροίας. Συνών. φρ. τοῦ πῆγε ἀποπάνω καὶ ἀποκάτω) αὐτόθ.

***ἄνωθεν-κ' ἔσω** ἐπίρρ. *ἄνθεν-κέσ'* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) *ἄνθε-κέσ'* Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς *ἄνωθεν* καὶ *ἔσω*.

Ἀνωτέρω που, κατὰ τὰ ἄνω ἔνθ' ἄν.: Τὸ νερόν ἐξέβεν ἄσ' σὴ μέσεν *ἄνθεν-κέσ'* (τὸ ὕδωρ ἀνῆλθεν ἀνωτέρω που τοῦ μέσου) Τραπ. Χαλδ.

***ἄνωθεν-κι ἄνω** ἐπίρρ. *ἄνθεν-κιάν'* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄνθε-κιάν'* Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς *ἄνωθεν* καὶ *ἄνω*.

Ἀνω που, κάπου ἐπάνω ὑψηλὰ ἔνθ' ἄν.: Ἀνθεν-κιάν' ἔς σὰ χωράφῃ ἐβρεξεν Τραπ.

***ἄνωθεν-μερέαν** ἐπίρρ. *ἄνθεν-μερέαν* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) *ἄνθε-μερέα* Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῶν ἐπίρρ. *ἄνωθεν* καὶ *μερέαν*, δι' ὃ ἰδ. *μερέα*.

Πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος ἔνθ' ἄν.: Ἀδὰ *ἄνθεν-μερέαν* Χαλδ. Ἀταχὰ *ἄνθε-μερέα* Ὁφ. Συνών. *ἄνωθεν-μέρου*.

***ἄνωθεν-μέρου** ἐπίρρ. *ἄνθεν-μέρ'* Πόντ. (Χαλδ. κ. ἁ.)

Ἐκ τῶν ἐπίρρ. *ἄνωθεν* καὶ *μέρου*, δι' ὃ ἰδ. *μέρος*.

**Ἀνωθεν-μερέαν*, ὃ ἰδ.

ἄνωθύριν τό, Πόντ. (Οἶν.) *ἄνωθύρ'* Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. *ἄνω* καὶ τοῦ οὖς. *θυρί*.

Ἡ ἄνω τῆς θύρας δοκίς ἡ ἐπικαθημένη τῶν παραστάδων, ὑπέρθυρον ἔνθ' ἄν.: Χαμηλὸ ἔν' τὸ *ἄνωθύρ'* Ὁφ. || Φρ. Ἀνωθύριν κατωθύριν φτάγω σε (σὲ κάμνω ἄνω κάτω μέχρι κακώσεως) Οἶν. Συνών. *ἀνωφλέα*, *ἀνώφλι*, *ἀπανωθύρι*, *ἀπανώφλις*, ἀντίθ. *κατωθύρι*, *κατώφλι*.

ἄνω-καὶ κάτω ἐπίρρ. *ἄν'-καικά* Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ.) *ἄνῃ-καὶ κατὰ* Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς *ἄνω* καὶ *κάτω*.

1) Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τῇδε κάκεισε ἔνθ' ἄν.: Τρέδ' ἄν'-καικά νὰ ἐβγάλλ' τὸ ψωμὶν ἄτ' (τρέχει ἀπεδῶ κι ἀπεκεῖ νὰ πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν) Χαλδ. || Φρ. Ἐσურεν αὐτὸν ἄν'-καικά (τὸν ἐταλαιπώρησε πολὺ) Χαλδ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. 1, 3, 4 «πολλοὺς τινὰς ἐλιγμοὺς ἄνω καὶ κάτω πλανώμενοι». 2) Πρὸς τὰ ἐπάνω, πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος Πόντ. (Χαλδ.): Ἐλ' ἀδὰ ἄν'-καικά (ἔλα ἐδῶ κτλ.) *Λέβα ἄν'-καικά* (πῆγαινε παραπάνω).

ἄνωκατιὰ ἡ, Θράκ. — Λεξ. Βλαστ. *ἀνουκατιὰ* Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. Λῆμν.

Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. *ἄνω-κάτω*.

1) Ἀνεστραμμένη ὄψις ἀντικειμένου, ἰδίᾳ ὑφάσματος, ἡ ἀνάποδη ἔνθ' ἄν.: Φόρειε τοῦ πονκάμισού τ' ἀπ' τ'ν ἀνουκατιὰ Λέσβ. || Φρ. Λόγια π' δὲν ἔχ'ν μήτι οὐριὰ μήτι ἀνουκατιὰ (οὐριὰ = ὀρθία, ἴσια) Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄνω-κάτω*. 2) Μεταφ. ἀταξία, σύγχυσις Θράκ.: Σαυτό τὸ σπῖτι μέσα εἶναι ἀνωκατιὰ. Πβ. *ἀνάβρασι* 2, *ἀνακατωσι* 3.

ἄνωκατιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. Οὐδ. *ἄνωκαθιάρικο* Κρήτ. Ἐκ τοῦ οὖς. *ἄνωκατιὰ*.

Ὁ ἔχων διεύθυνσιν κατωφερῇ ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω: Σπῖτι *ἄνωκαθιάρικο*. Ἀντίθ. *συρτός*.

ἄνω-κάτω ἐπίρρ. κοιν. *ἄνου-κάτω* Κρήτ. *ἄνου-κάτου* βόρ. ἰδιώμ. καὶ Εὐβ. (Κονίστρ. κ. ἁ.) Ζάκ. Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. *ἄνου-κά* Πόντ. (Σάντ.) *ἄν'-κάτ'* Μακεδ. Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) *ἄνι-κάτ'* Λῆμν. *ἄν'-κά* Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) *τάνου-κάτου* Τσακων.

Ἐκ τῶν ἐπίρρ. *ἄνω* καὶ *κάτω*.

1) Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, τῇδε κακεῖ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Ὁφ. Σάντ. Χαλδ. κ. ἁ.) Τσακων.: Τρέχει *ἄνω-κάτω* κοιν. Πάγω κ' ἐρχομαι ἄν'-κά Τραπ. Ἐκί τῷ ἄχου *τάνου-κάτου* (ἔτρεχεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ) Τσακων. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Ἀριστοφ. Λυσ. 708 «κακῶν γυναικῶν ἔργων καὶ θήλεια φρενὴν | ποιεῖ μ' ἀθυμεῖν περιπατεῖν τ' ἄνω κάτω». 2)

Περίτου Τσακων.: Εἶνι *τάνου-κάτου* πέντε. Συνών. *ἀπάνω-κάτω*. 3) Ἀνάστροφα, ἀνάποδα Θράκ. (Αἰν.) Κρήτ. Λέσβ. κ. ἁ.: Ἀνου-κάτου φουρεῖς τοῦ ροῦχου σ' Αἰν. Ἡρθα κ' ἡῦρα τὸ κοφίνι *ἄνου-κάτω* βαρμένο Κρήτ. Ἀποὺ τοῦ βιασμοῦ μ' ἔβαλα τ'ς σκάρτοις μου *ἄνου-κάτου* Λέσβ. || Φρ. Ἀνου-κάτου γραμματα (ἐπὶ ἰδιοτρόπων ἀνθρώπων) αὐτόθ.

4) Φύρδην μίγδην κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.): Ἐκαμε τὸ σπῖτι *ἄνω-κάτω* κοιν. Ἐποῖκεν τ' ὅσπ'ιτ' ἄν'-κά Χαλδ. || Φρ. Μᾶς ἔκαμε *ἄνω-κάτω* (μᾶς ἀνεστάτωσε). Ἀνω-κάτω γίνηκε ὁ κόσμος (ἀνεστατώθη) κοιν. Ἐπῆγα ἔς τὸ λείψανο κ' ἐγίνηκα *ἄνου-κάτω* (ἐταράχθην) Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Δ 194 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «ὅπου βάλει τῆς Ἀρετῆς τὸν ὀμυαλὸ ἄνω κάτω». 5) Συγχρόνως, μαζί Πόντ. (Κοτύωρ.): Μετ' ἐμὲν ἄν'-κά ἔρθε.

ἄνωκάτω ἡ, Κύθν. Σῦρ. Ἐκ τοῦ ἐπίρρ. *ἄνω-κάτω*. Ἡ ἀντίστροφος ὄψις ἐνδύματος ἔνθ' ἄν.: Τὸ βάλει τὸ ροῦχο ἀπ' τὴν *ἄνωκάτω* Σῦρ. Τὸ φορεῖ ἀπ' τὴν *ἄνωκάτω* αὐτόθ. Συνών. *ἀνάποδη* (ἰδ. *ἀνάποδος* Α1β), *ἀνάστροφη* (ἰδ. *ἀνάστροφος* 1β), *ἄνωκατιὰ*.

***ἄνω-κι ἄνω** ἐπίρρ. *ἀνοῦ-κι ἀνοῦ* Σύμ. Τῆλ. Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς *ἄνω* καὶ *ἄνω*.

1) Ἐν ἄνωτέρῳ, ὑπερβολικῇ τιμῇ Σύμ.: Ἀνοῦ-κι ἀνοῦ πουλεῖς τὰ ξύλα-τὸ δεῖνα πρᾶμα κττ. 2) Κάλλιον, προτιμότερον Τῆλ.: Φρ. Ἐν ἔλειπαν ἀνοῦ-κι ἀνοῦ; (δὲν ἔλειπον καλύτερον;)

ἄνωνίδα ἡ, ὀνωνίδα Πελοπν. (Ναύπλ.) — ΘΧελδράχ 24 ἄνωνι Ρόδ. ἄνωμι Ρόδ. (Σάλακ.) ἄνεμι Ρόδ. (Κρεμαστ.) ἔνωνι Κάρπ. (Ἐλυμπ.) ἄνωνίδα πολλαχ. ἄνωνία Χάλκ. ἄνώνιδα ΘΧελδράχ 24 — Λεξ. Βερ. 147 ἄνώνια Λῆμν. ἄλωνίδα Ἀνδρ. Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Κῶς Νάξ. (Σαγκρ.) Νίσυρ. Σέριφ. Σῦρ. Χίος — ΠΓεννάδ. 48 ἄλωνία Χίος ἄλωνιὰ Κύπρ. ἄλωνία Ἰκαρ. ἄνανίδα Θράκ. Λέσβ. Λῆμν. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Λακων. Μάν. Μεσσ.) κ. ἁ. ἄναούδα Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὖς. ὄνωνις καὶ ἄνωνις. Ὁ τύπ. *ἄλωνίδα* κατ' ἀνομ., ἐξ οὗ κατ' ἀποβολὴν τοῦ δ ὁ τύπ. *ἄλωνία*. Ὁ τύπ. *ἄλωνία* ἐκ τοῦ **ἄλωδία* κατὰ μετὰθ. καὶ ἀποβολὴν τοῦ δ. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 219 κέξ.

